

پرچم
لطف خان

توضیح و اعتذار

بسیاری از علاقهمندان مرحوم حکمت آثار و اشعاری را برای درج در یادنامه ایشان فرستاده‌اند — اما دیر — یعنی زمانی که فرمبندی کتاب کامل شده بود و در چاپخانه آماده چاپ. بنابراین نتوانستیم آثار این عزیزان را در اختیار علاقهمندان قرار دهیم. از این موضوع هم شرمندایم و هم عذرخواه انسان شاء‌الله در جلد دوم این نقیصه جبران خواهد شد.

اما در ترتیب مقالات این کتاب هیچ گونه صدر و ذیلی وجود ندارد و با توجه به تقسیم‌بندی موضوعات کتاب هر مقاله در جایگاه خود قرار گرفته است و هیچ مدخلیتی دیگر در کار نبوده است.

حکمت کویر

یادنامه عبدالکریم حکمت یغمایی
[۱۳۹۹-۱۳۲۸]

زیر نظر سیدمرتضی آل داود

عنوان و نام پدیدآور	: حکمت کویر: یادنامه عبدالکریم حکمت یغمایی (۱۳۲۸-۱۳۹۹) / زیر نظر سید مرتضی آل داود.
مشخصات نشر	: تهران: مکستان، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۹۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۳-۶۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: مجموعه مقالات و اشعار برای زنده‌یاد استاد عبدالکریم حکمت یغمایی (۱۳۲۸-۱۳۹۹).
موضوع	: حکمت یغمایی، عبدالکریم، ۱۳۲۸-۱۳۹۹. - یادنامه ها
موضوع	: شاعران ایرانی - قرن ۱۴ -- سرگشتنامه
موضوع	: Poets, Persian -- 20th century -- Biography
موضوع	: نویسنده‌گان ایرانی - قرن ۱۴
موضوع	: Authors, Iranian -- 20th century
شناسه افزوده	: آل داود، سید مرتضی، ۱۳۲۹ -
ردہ بندي کنگره	: PIR/۸۲۴۱
ردہ بندي دیوبنی	: ۸۱/۱۶۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۵۲۳۰۹۱
وضعیت رکورد	: فیبا

انتشارات
مکستان

حکمت کویر

یادنامه عبدالکریم حکمت یغمایی

زیر نظر سید مرتضی آل داود

نوبت چاپ اول سال ۱۴۰۰

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت ۷۵ هزار تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۶۲۳-۶۱-۲

ناشر: انتشارات مگستان

صندوق پستی: ۱۳۱۴۵-۷۸۹

تلفن مرکز پخش: ۸۸۲۴۹۹۵۶

فهرست مطالب

۷	مقدمه
بخش اول: زندگی نامه و آثار حکمت یغمایی	
۱۳	زندگی نامه عبدالکریم حکمت یغمایی / سیدعلی آل داد
۱۹	مرگ نابهنه‌گام برادر / محمد تقی حشمت یغمایی
۲۵	حکمت کویر / فرهاد طاهری
۲۹	حکمت دانشنامه‌نگار / جعفر شجاع کیهانی
۳۳	در قفلان حکمت / دکتر ابراهیم شبیانی
۳۷	زندگی حکمت‌آموز / رسول زمانی نائینی
۴۳	پنجاه سال دوستی با حکمت / اسماعیل امین
۴۷	این داغ دل / مهندس میرسید علی موسوی
۴۹	یادی از حکمت / دکتر بابک صابری
۵۱	یادی از حکمت، دوست دیرین / مجتبی مقیمی
۵۵	به یاد عبدالکریم حکمت یغمایی / پروفیسر سیدحسن امین
بخش دوم: گزیده سروده‌ها و پژوهش‌های حکمت یغمایی	
۶۱	پیک فروردین
۶۲	واپسین نوشته و سروده حکمت
۶۳	نصر یوسف
۶۵	میرزا ابراهیم یغمایی ثانی و نمونه شعر او
۸۰	نامه‌ای به خانم مریم حیدری
۸۱	عباس آباد در گذر زمان

بخش سوم: تحقیق و پژوهش پیرامون خور بیابانک

- ۸۵ پژوهشگران کویر / دکتر جواد صفوی نژاد
- ۱۰۹ گذار آخرين کاروان از کویر و گزارش درباره بوکندها / پروفسور مرتضی هنری
- ۱۱۳ جغرافیای تاریخی و سیاسی خور و بیابانک / عمام الدین شیخ الحکمایی و میریم حیدری
- ۱۳۵ نام کهن چندق / میریم حیدری
- ۱۴۵ مدرسه خور در هشتاد سال پیش / محمد شایگان
- ۱۴۹ یادی از اقبال یغمایی / محمدناصر غلامرضایی
- ۱۵۱ یاد یاران و ... / ابوالحسن حکمت موسوی
- ۱۵۵ شتر و شترداری در خور و بیابانک / مرتضی محبی

بخش چهارم: خاطرات

- ۱۶۳ زندگی در خانه ملانظر / سیدمرتضی آل داود
- ۱۶۹ از نگاه من / شهرلا آل داود
- ۱۷۳ از خور تا اصفهان / میرسید علی موسوی
- ۱۸۱ مفاکهات کتابخانه خور / سیدعلی آل داود
- ۱۸۳ سفر به خور و دیدار با حکمت / سیدعلاءالدین آل داود

بخش پنجم: مقالات اهدایی

- ۱۸۹ تأثیر سرمایه اجتماعی بر توسعه پایدار / دکتر علی اصغر زرگر
- ۲۰۹ مقایسه داستان «یابندگان گنج همدیگر را می کشند» / دکتر محمد مجعفری قنواتی
- ۲۱۵ دیوان حافظ شیرازی / حسین مسرت
- ۲۲۳ مدرنیته و دگرگونی در شعر فارسی ایران / گلنار یغمایی
- ۲۳۹ آشنایی با تاج القصص / دکتر محمد غلامرضایی

بخش ششم: اشعار

- ۲۶۵ آخرین شب / میرسید علی موسوی
- ۲۶۸ در سوگ حکمت / دکتر محمد غلامرضایی
- ۲۶۹ پیشکش به آن یار ایستاده / دکتر امیر آل داود
- ۲۷۰ شبۀ تلخ / حسین زمانی
- ۲۷۲ در سوگ حکمت / زهرا وهاب (ساقی)

۲۷۳	در سوگ حکمت / ابوذر وهاب
۲۷۴	سفر به شهر شورستان / دکتر محمد غلامرضاei
۲۷۵	بهترین استاد / مجتبی مقیمی
۲۷۶	از خاک شوره زاران / کامران امینی
۲۷۷	به یاد حکمت / حسین زمانی
۲۷۸	افسوس / دکتر رضا مقیمی
۲۷۸	در سوگ حکمت / محمد مستقیمی (راهی)
۲۷۹	تک سوار عرصه دانایی / سیدعلی اصغر موسوی (سعما)
۲۷۹	در رثای حکمت / احمد همایونی
۲۷۹	حکیم نکته‌دان / هادی علیخانی
۲۸۰	آفتتابت کو / حسن سمیعی (صارم)
۲۸۰	در سوگ استاد حکمت / حسین شیبانی (شیبان)
۲۹۲	خزان بستان / علی‌اکبر بختیار افلاکی
۲۸۳	مشاعره با حکمت / محمدعلی ابراهیمی (کویر)
۲۸۴	چگونه‌ای / محمد مهدی فاطمی
۲۸۴	از او به او... / امیرحسین امینی
۲۸۵	به یاد حکمت / محمود قاسمیان
۲۸۶	در سوگ / کیهان ژولیده انارکی

بخش هفتم: تصاویر

مقدمه

عبدالکریم حکمت یغمایی یار دیرین، پژوهشگر بسیار دان کمنظیر و دایی زاده ارجمند من روز اول شهریور امسال به بیماری سکته در بیمارستان حشمتیه نائین در گذشت. فوت او تأثیر ناگواری بر روی من نهاد، زیرا او افزون بر خویشاوندی با من دوستی تزدیک داشت و در اوان جوانی در اصفهان هنگامی که هر دو به تحصیل اشتغال داشتم دوره‌ای هم‌خانه و هم‌اتاق بودیم و انس ما بدین ترتیب افزون‌تر شد. او داشتمند و محققی پر کار بود و به ویژه در حوزه پژوهش‌های مربوط به کویر مرکزی ایران و ناحیه خور و بیابانک کسی به اندازه او پژوهش و تحقیق نکرده و آثار متعدد انتشار نداده بود، از این رو بر خود واجب دانستم که حداقل در بزرگداشت یاد و نام او کتابی منتشر نمایم.

این یادنامه چنان که ملاحظه می‌شود حاوی ۶ بخش به ترتیب زیر است: ۱. زندگی‌نامه و آثار حکمت یغمایی ۲. گزیده سرودها و پژوهش‌های حکمت یغمایی ۳. تحقیق و پژوهش پیرامون خور بیابانک ۴. خاطرات ۵. مقالات اهدایی ۶ اشعار. در اینجا باید از همه نویسندهان و سراسریندان ارجمند که سرودها و پژوهش‌های خود را به منظور درج در این یادنامه اهدا کرده‌اند سپاسگزاری نمایم. بدیهی است تعداد نوشته‌ها و سرودها بسی بیشتر از این بود اما عجالتاً دفتر یادنامه را برای آنکه زودتر به دست چاپ سپرده شود در همین جا می‌بندیم و در آینده به تکمیل آن خواهیم کوشید. در پایان باید از اساتید بزرگوار غیرمنتسب به ولايت خور بیابانک که لطفاً آثار خود را درباره مرحوم حکمت نوشته یا پژوهش‌های خود را در اختیار نهاده‌اند تشکر ویژه نمایم. به خصوص از آقایان دکتر جواد صفائیزاده، پرسفسور سیدحسن امین، دکتر محمد جعفری قنواتی، حسین مسرّت، فرهاد طاهری و جعفر شجاع کیهانی سپاس دارم که در وقت مناسب مقالات ارزشناه خود را برای درج در این یادنامه ارسال داشته‌اند. امید است در آینده توفیق انتشار آثار چاپ نشده این محقق سخت‌کوش نصیب گردد.

سیدمرتضی آل داود

تهران - ۱۰ بهمن ۱۳۹۹

۱

زندگی نامه و آثار حکمت یغمایی

زندگی نامه عبدالکریم حکمت یغمایی

سیدعلی آل داود

عبدالکریم حکمت یغمایی سخن‌سرای بافضلیت و محقق دانشمند روز اول شهریور ۱۳۹۹ در هفتادویک سالگی در بیمارستانی در شهر نایین پس از گذراندن یک دوره بیماری سخت به سکته قلبی درگذشت. حکمت یغمایی در حوزه مردم‌شناسی و پژوهش‌های محلی منطقه خور بیابانک پژوهشگری نام‌آور و کمنظیر بود. او تحقیقات تاریخی و جغرافیایی و مردم‌شناسی خود را در باب نواحی کویر مرکزی ایران از حدود پنجاه سال پیش که در دانشگاه اصفهان رشته جغرافیا می‌خواند شروع کرد و تا وابسین روزهای زندگی ادامه داد. نخستین اثری که در این زمینه از او منتشر شد موسوم به جندق، روستایی کهن بر کران کویر بود که به عنوان پایان‌نامه دوره لیسانس زیر نظر شادروان دکتر سیروس شفقی استاد جغرافیای مشهور دانشگاه اصفهان به انجام رساند و یکی دو سال بعد آن را تهذیب و ویرایش کرد و به نفقه انتشارات توسع به چاپ رساند. این کتاب به زودی شهرت فراوانی به دست آورد و نسخه‌های چاپ اول آن نایاب گردید. زیرا اثر مشابه آن در باب تحقیقات مردم‌شناسی و روستایی خور بیابانک تا آن روزگار وجود نداشت، چنان که اثر کم‌حجم شادروان استاد حبیب یغمایی که در سال ۱۳۰۴ به طبع رسیده بود هرگز عرضه جویندگان را برطرف نمی‌ساخت. پس از نشر کتاب شادروان حکمت، گروهی از محققان عرصه جغرافیا و مردم‌شناسی برانگیخته شدند که به آن نواحی دورافتاده سفر کرده و به پژوهش پردازند.

روان‌شاد حکمت به تدریج بر دامنه تحقیقات خود افزود و افزون بر پژوهش‌های جغرافیایی و مردم‌شناسی به حوزه‌های دیگر نیز گرایش پیدا کرد و اثری کامل در باب آن نواحی تألیف کرد که در حقیقت باید آن را مونوگرافی کامل روستاهای بیابانک به شمار آورد. اثر مذکور با نام بر ساحل کویر نمک، در سال ۱۳۷۰ توسط انتشارات توسع انتشار یافت و نویسنده این سطور توفیق

یافت تا مقاله‌ای در معرفی و تحلیل آن تألیف کند. این مقاله با عنوان «ساحلنشینان کویر» در سال ۱۳۷۰ در مجله نشر/دانش به چاپ رسید.

با تألیف و نشر این دو اثر حکمت یغمایی به عنوان پژوهشگر مردم‌شناسی بی‌بدیل منطقه‌بیابانک و نواحی کویر مرکزی ایران شناخته شد، به گونه‌ای که همه استادان و محققان علاقه‌مند به آن نواحی در ضمن سفرهای خود، هرگز دیدار با حکمت و گفتگو با او را از نظر دور نمی‌داشتند، چنان که استاد ایرج افشار در سفرهای مکرر خود به خور بیابانک همواره دیدار با حکمت را فرض می‌دانست و حتی یک بار که ایشان و همراهان قصد اقامت در خور را نداشتند و به گرمه رفته بودند حکمت با تعجیل دنبال آنان رفت و به خور بازگرداند و در منزل خود به پذیرایی پرداخت. باری در این سفرها کسانی چون روان‌شادان دکتر منوچهر ستوده، دکتر اصغر مهدوی، کیکاووس جهانداری، احمد اقتداری و همایون صنعتی‌زاده، افشار را هم راهی می‌کردند و همه اینان از اطلاعات سودمند حکمت در شناسایی زادگاه و دیگر مناطق کویری بهره می‌بردند و مخصوصاً مرحوم افشار در سفرنامه‌های خود همواره یاد حکمت را گرامی داشته است. در یکی از این سفرها، حکمت مجموعه نسخه‌های خطی خود را برای شناسایی دقیق به استاد افشار عرضه داشت و وی در مقاله‌ای که در شماره پنجم نشریه میراث اسلامی ایران نوشته به معرفی نسخه‌های خطی حکمت پرداخته است.

شادروان حکمت یغمایی در سال ۱۳۲۸ در شهر خور که مرکز شهرستان خور و بیابانک شمرده می‌شود دیده به جهان گشود. پدرش مرحوم ابوالقاسم طغرا یغمایی نیز از شاعران و نویسنده‌گان آن ناحیه بود، چنان که گهگاه نوشته‌ها و سروده‌هایش در مجله یغما به چاپ رسیده است. حکمت پس از طی مدارس ابتدایی و متوسطه در مدرسه یغما و دبیرستان هنر خور برای ادامه تحصیل روانه یزد شد و در آن شهر موفق به کسب دیبلم در رشته ادبی گردید. او بی‌فاصله در دانشگاه اصفهان رشته جغرافیا قبول شد و در آنجا مخصوصاً از محضر یکی از استادانش شادروان دکتر سیروس شفقی بهره‌فراوان برد. پس از اخذ درجه لیسانس به خدمت سربازی رفت ابتدا در تبریز چند ماهی به سو برد، بقیه خدمت او در نیروی زمینی مشهد گذشت و در همان اوقات با دخترخاله‌اش — شهلا آل داود — پیوند زناشویی بست. پس از فراغت از خدمت نظام و تشکیل خانواده به تهران آمد و با معرفی استاد حبیب یغمایی در وزارت فرهنگ و هنر به کار پرداخت.

شغل اصلی او در این وزارت‌خانه پژوهش در مرکز باستان‌شناسی ایران بود، واحدی که تحت مدیریت دکتر فیروز باقرزاده به انجام تحقیقات ارزنده‌ای در زمینه مربوطه می‌پرداخت. وظیفه حکمت پژوهش در متون قدیم فارسی و عربی و استخراج نکات و مطالب باستان‌شناسی زیر نظر استاد جلال الدین محدث ارمومی بود. اما حکمت پس از سه چهار سال خدمت در آن مرکز از

زندگی در تهران خسته شد، پس از کار در مرکز باستان‌شناسی انصراف داد و هم به کوشش و سفارش مرحوم حبیب یغمایی به آموزش و پرورش منتقل گردید و به زادگاه خود — خور بیابانک — بازگشت و تا رسیدن به دوران بازنیستگی در دیبرستان‌های آنجا به تدریس پرداخت چنان که دانش‌آموزان دختر و پسر از منبع فیاض دانش‌های او بهره شایسته می‌بردند.

همزمان حکمت به تألیف و تصنیف و سروden شعر نیز سرگرم بود. یکی از وظایفی که برای خود همواره قائل بود پذیرایی از دانشمندان، نویسنده‌گان و هنرمندانی بود که به خور بیابانک سفر می‌کردند و او با روی خوش از آنان پذیرایی می‌کرد. حتی کسانی که چندان سنتیتی با عالیق علمی او نداشتند دیدار با حکمت را و فیض بردن از محضر او را بر خود فرض می‌دانستند. تا جایی که به یاد می‌آورم از جمله آنان محمدرضا مقدسیان کارگردان نام‌آور سینما بود که فیلم آیاری را همان جا ساخت و از مشاوره‌های حکمت بهره برد، فیلم مذکور در یکی از فستیوال‌های ایتالیا جایزه اول فیلم مستند را ربود.

حکمت شاعری استاد بود، اما کم‌گو و کم‌سخن، از سروده‌هایش آنچه در دست است می‌توان تبحر او را در سروden شعر مستحکم و روان دریافت. به گمانم سال ۱۳۵۵ بود که حکمت در تهران بود و شادروان حبیب یغمایی به خور بیابانک آمده بود. حکمت تبریکی منظوم از تهران به خور خطاب به یغمایی سرود و فرستاد و او در شماره بعد مجله یغما همراه با تحسین شگفت به چاپ رساند. همچنین او در عرصهٔ پژوهش و نگارش دستی توانا داشت مخصوصاً در دوره اقامت در تهران چندین مقالهٔ تاریخی معتبر در مجلهٔ بررسی‌های تاریخی به چاپ رساند.

از جمله کسانی که در ده پانزده سال اخیر گذارش به خور بیابانک افتاد و با حکمت دوستی نزدیک به هم رساند شادروان علیرضا حیدری مدیر کارдан انتشارات خوارزمی بود. او یک بار تصادفاً با یکی از دستیاران خود به سفر بیابانک آمد در آنجا حکمت را ملاقات کرده روزی چند مهمان او شد و شیفتۀ ادب و ادب‌دانی و دانش وی شد. این سفرها از آن پس تقریباً همه‌ساله تکرار می‌شد. در یکی از این مسافرت‌ها که دانش عمیق حکمت بر مرحوم حیدری ثابت شده بود به وی پیشنهاد تصحیح متن کامل جوامع‌الحكایات عوفی را داد. این کتاب عظیم هنوز هم به طور کامل به چاپ نرسیده است، بخش‌ها و مجلداتی از آن را محمد رمضانی، ملک الشعرای بهار، دکتر محمد معین، دکتر جعفر شعار و دکتر مظاہر مصّفاً و مخصوصاً خانم دکتر امیربانو مصّفاً تصحیح کرده و به چاپ رسانده‌اند، اما هنوز هم متن کامل آن در اختیار دوستداران این اثر خواندنی و مفید قرار نگرفته است. پس مرحوم حیدری قرار تصحیح سراسر این متن مفصل را با حکمت گذاشت و مخصوصاً تاکید کرده بود که باید همه مشکلات متن گشوده شود، حکمت سالیان متتمادی بر روی این اثر کار کرده و نسخ خطی جوامع‌الحكایات را از کتابخانه‌های مختلف دریافت کرد و من هم نسخهٔ کاملی را که در کتابخانهٔ مجلس وجود داشت برایش فرستادم. باری

کار از نیمه گذشته بود و حکمت بخش تصحیح شده را برای حیدری فرستاد، اما تا نامبرده در قید حیات بود از چاپ آن خبری نشد و چون درگذشت حکمت هم از ادامه کار مأیوس شد و تصور می کنم کار را به انتهای نرساند. به امید آنکه سرانجام روزی جانشینان حیدری نیمه تصحیح شده کتاب را که در اختیار دارند به چاپ برسانند. هر چند امید چندانی نمی رود.

حکمت یغمایی عکاسی هنرمند بود، او به هنر عکاسی از دوران دانشآموزی علاقه پیدا کرده بود و با اینکه وسایل و دوربین‌های ممتاز عکاسی در خور بیابانک به دست نمی‌آمد او تصاویری با دقیق از مناظر طبیعی و اشخاص و به ویژه از کوهستان‌ها و کویرها و نخلستان‌ها و قلعه‌های منطقه بیابانک گرفته بود. با مرور زمان که دوربین‌ها و ابزار عکاسی مدرن را به دست آورد، دستاوردهای هنری او از ارزش بیشتری برخوردار شد. یادم نمی‌رود وقتی تصویر آرامگاه میرزا اسماعیل هنر فرزند ارشد یغما را برای درج در دیوان اشعار از او خواستم وقتی تصویر فوق به دستم رسید و آن را به ناشر دادم حیرت فراوان ناشر و همکاران او را موجب شد. به خصوص روان‌شاد استاد محمود منشی کاشانی به محض رویت عکس مدتی متوجه آن را نگاه کرد و سپس از من درباره گیرنده عکس پرسش کرد. در سال‌های اخیر هم او عضو فعال شبکه‌های مجازی از جمله ایستاگرام بود. البته هدف او تفریح و سرگرمی نبود، بلکه با انتشار و تصاویر ناب از منطقه بیابانک و ساکنان کویر شهرت روزافروزی برای منطقه فراهم آورد. کانال او به زودی بینندگان متعددی را گرد آورد و عده‌ای را به سفر گردشی به آن مناطق ترغیب کرد.

شادروان حکمت یغمایی از اوایل فروردین ۱۳۹۹ دچار بیماری شد و مدت‌ها ملازم بستر بود سرانجام برای ادامه معالجه راهی نایین شد و در بیمارستان حشمتیه آنجا بستری گردید لیکن معالجات مثمر ثمر واقع نشد و روز اول شهریور ۱۳۹۹ در نایین درگذشت، پیکرش را به زادگاهش خور بازگرداند و در گورستان آنجا در جوار مزار پدرش طغرا و روان‌شاد ساغر یغمایی دایی وی به خاک سپردند.

کتاب‌ها و مقالات

الف: کتاب‌ها به ترتیب تاریخ انتشار:

۱. چندق روستایی کهن بر کران کویر، تهران، انتشارات توسع، ۱۳۵۳ ش.
۲. ذوالریاستین فضل بن سهل، وزیر ایرانی مأمون، تهران، انتشارات وزرات فرهنگ و هنر، ۱۳۵۶ ش.
۳. چندق و قومس در اوخر دوره قاجار، اثر اسماعیل هنر یغمایی، تصحیح و تدوین و تعلیقات از حکمت یغمایی، تهران، نشر تاریخ ایران، ۱۳۶۲ ش.

۴. بر ساحل کویر نمک، اثری مفصل پیرامون منطقه خور بیابانک مشتمل بر حدود ۵۰۰ صفحه، تهران، انتشارات توس، ۱۳۷۰، ش.
۵. شهد شورستان، تذكرة شعرای کویر، مفصل‌ترین اثر در احوال و اشعار شاعران خور بیابانک، تهران، نشر گستره، ۱۳۸۰ ش.
۶. با کاروان عشق، مجموعه نوحه‌ها و مراثی طغرا یغمایی، نشر مگستان، ۱۳۸۰.
۷. اخلاق طهماسبی، اثر ماجد بن محمد حسینی بحرانی، به تصحیح حکمت یغمایی و با مقدمه مفصل دکتر باستانی پاریزی، تهران، انتشارات مگستان، ۱۳۸۹ ش.
۸. تاریخ مردم خور و بیابانک، اثر ابوالقاسم طغرا یغمایی، گردآوری و تدوین حکمت یغمایی، تهران، انتشارات مگستان، ۱۳۸۹ ش.
۹. خور در آینه زمان، یادداشت‌های طغرا یغمایی، به کوشش حکمت یغمایی، تهران، مگستان، ۱۳۸۹،
۱۰. از خور و روزگاران، نوشتة ابوالقاسم طغرا یغمایی، به تصحیح و تدوین حکمت یغمایی، زنجان، نشر آذر کلک، ۱۳۹۱ ش.
۱۱. بی‌سپار کوچه‌های کودکی، منظومه‌ای است حاوی یادها و خاطره‌های شاعر از کوچه‌ها، لردها و میدان‌ها و دشتستان‌های خور و یادی از خاطرات ساکنان در گذشته خور، زنجان، نشر آذر کلک، ۱۳۹۵ ش.
۱۲. خور، شهر شورستان، کتابی مفصل پیرامون مونوگرافی روستاهای خور بیابانک در ۵۱۰ صفحه، زنجان، نشر آذر کلک، ۱۳۹۶ ش.

ب: مقالات

۱. «ابو سلمه خلال، اولین وزیر ایرانی در دستگاه خلافت عباسی»، مجله بررسی‌های تاریخی، سال ۱۲ شماره اول [۱۳۵۶] ش [۸۲-۷۶] صص
۲. «بنیچه جندق و بیابانک»، یغمای سی و دوم، به کوشش ایرج افشار، تهران، ۱۳۷۰ ش، صص ۵۵۷-۵۶۰
۳. «جندق، زندگی در تار و پود قالی»، مجله زمان، شماره ۲۱، [فروردین ۱۳۷۷ ش]، صص ۸۸-۸۹
۴. «نگاهی به مهرنامه‌های حکایت خور و بیابانک»، نامه اقبال، به کوشش سیدعلی آل داود، تهران، انتشارات هیرمند، ۱۳۷۷ ش، صص ۵۸۸-۶۰۰
۵. «تاریچه آموزش و پژوهش خور بیابانک»، درخت تناور کویر، به اهتمام سیدمرتضی آل داود، تهران، انتشارات مگستان، ۱۳۸۲ ش، صص ۹۴-۱۰۲

۶. «اشعاری به گویش خوری»، اثارک، به اهتمام محمدعلی ابراهیمی انارکی، قم، ۱۳۸۵ ش، صص ۲۱۷-۲۱۸.
۷. «مالک و زارع در خور بیابانک به انضمام گزیده اسناد در باب مالکیت زمین و آب»، پیام بهارستان، ویژه‌نامه مردم‌شناسی و فرهنگ عامه، شماره اول [بهار ۱۳۹۱]، صص ۴۱-۱۲۷.
۸. «زندگی اقتصادی و شیوه میشنت مردم خور و بیابانک در اوخر عصر قاجار»، پیام بهارستان، ویژه‌نامه مالیه و اقتصاد، شماره اول [تابستان ۱۳۹۲ ش] صص ۲۲۵-۲۵۴.
- چند کار ناتمام و چاپ نشده نیز از حکمت یغمایی در دست است و امیداریم در آینده فرصت طبع و نشر آن‌ها به دست آید. این آثار تا جایی که نگارنده مطلع شده به شرح زیر است:
۱. جوامع الحکایات عوفی، که بخش اعظم آن را تصحیح کرده و اکنون در اختیار انتشارات خوارزمی است.
 ۲. تصحیح دیوان تاراج جندقی.
 ۳. تصحیح دیوان اشعار لطفعلی محترم خوری
 ۴. یاد یار و دیار که خلاصه آن را انتشارات مگستان چند سال پیش منتشر ساخت.